

Aan de Gedeputeerde Staten van Gelderland
post@gelderland.nl

Zienswijze Onderzoeksaagenda Milieu voor Windbeleid en RES.
Zaaknummer 2022-005244

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij dienen wij een zienswijze in op de Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) voor windbeleid en Regionale Energiestrategie (RES) in Gelderland, die tot en met 20 maart ter inzage ligt. Onze zienswijze heeft betrekking op het proces (deze mogelijkheid werd in de digitale informatiebijeenkomst van 7 maart aangegeven) en op de inhoud van de notitie.

M.b.t. het proces:

In de notitie wordt aangegeven dat voor het opstellen van de NRD en het plan-MER verschillende partijen betrokken worden (het bestuurlijk participatieproces) d.m.v. verschillend (regelmatig) bilateraal overleg. Eén van de doelen van dit proces is "draagvlak – luisterend oor voor diverse belangen". In dit proces worden echter geen burgers (de belangen van bewoners) betrokken.
1. Wij verzoeken u om in het participatietraject ook regelmatig overleg met, een voor dit doel gevormde groep, bewoners te organiseren.
Dit vinden wij een noodzakelijke en waardevolle aanvulling op het participatie traject in relatie tot de doelen die u beoogt d.m.v. het participatietraject.
Bovendien is in de RES 1.0 door de het burgerforum o.m. geadviseerd om "een burgerpanel op te richten om bewoners blijvend te betrekken en gelijkwaardig te behandelen".

M.b.t. de inhoud:

Participatie en het betrekken van bewoners staat of valt met duidelijke communicatie. De notitie is o.i. door opzet, taalgebruik en het gebruik van afkortingen moeilijk leesbaar en lastig te begrijpen voor burgers. Ook zijn de gebiedskaarten "onleesbaar".
2. Wij verzoeken u om in de Notitie en het toekomstige plan-MER alert te zijn op een duidelijke en begrijpelijke tekst.

Bij de uitgangspunten voor het effectenonderzoek van eventueel te onderzoeken gebieden voor windmolens wordt uitgegaan van windmolens met een as-hoogte van 120 meter met als argument dat daarmee voorkomen wordt dat zoekgebieden uitgesloten worden.
Tegelijkertijd wordt echter aangegeven dat "een windturbine op land kleiner dan 120 m as-hoogte en een turbinevermogen van minder dan circa 3,6 MW onder de huidige financiële aannames niet realistisch is".
De keuze voor eventuele geschikte gebieden op basis van windmolens met een as-hoogte van 120 meter lijkt ons daarom niet zinnig.
Dat leidt weliswaar tot meer "geschikte" gebieden, die echter uiteindelijk mogelijk niet geschikt zijn i.v.m. de negatieve milieueffecten (geluid, slagschaduw, visuele verstoring) van hogere windmolens.
3. Wij verzoeken u om ook bij het zoeken naar eventuele geschikte gebieden uit te gaan van windmolens met een minimale as-hoogte van 166 meter.

In de NRD wordt m.b.t. de plan-MER uitgegaan van een as-hoogte van 166m. Met als argument: "Deze windturbines markeren in het plan-MER de bovengrens van de bandbreedte aan mogelijke windturbines op land in 2030".
In de praktijk worden of zijn windturbines met een hogere as-hoogte van 240 meter nu ook op land in gebruik.
4. Wij verzoeken u om in de zoektocht naar mogelijke gebieden voor windturbines in ieder geval ook de mogelijke milieueffecten van windturbines met een as-hoogte van 240 meter te betrekken.

5. Wij verzoeken u om in het plan-MER eveneens de milieueffecten van windmolens met een as-hoogte van 240 meter te onderzoeken.

In de notitie geeft u aan dat de milieueffecten van meerdere windmolens o.m. afhankelijk kunnen zijn van de plaatsing in bv een clusteropstelling.

6. Wij verzoeken u om te kijken naar milieueffecten indien er meerdere windturbines in een clusteropstelling worden geplaatst (met een toename van bv geluid, slagschaduw en visuele verstoring).

In de notitie wordt niets aangegeven over afstanden van windmolens tot woningen.

7. Wij verzoeken u om in de plan MER ook onderzoek te verrichten naar milieueffecten van verschillende afstanden van windmolens tot woningen. De tip-hoogte van verschillende molens kan dienen als basis voor de informatie over afstandsnormen.

In de inleiding wordt o.m. bij het doel van de plan-MER gesteld dat "door het plan-MER te benutten hoeven gemeenten in veel gevallen geen plan-MER bij hun eigen ruimtelijke plannen meer op te stellen. Ook de regio's behoeven geen plan-MER meer op te stellen voor RES 2.0, omdat het plan-MER voorziet in de m.e.r.-plicht die in veel gevallen geldt voor de RES'sen".

Dit lijkt ons voorbarig omdat de plan-MER gebaseerd is op een aantal aannamen zoals de as-hoogte van de windturbines en de 47dB Lden contour rond geluidgevoelige objecten.

Dit beperkt het klakkeloos verwijzen naar het plan-MER als basis voor concrete (gemeentelijke) projecten die afwijken van de criteria op basis waarvan de plan-MER is opgesteld.

Daarbij komt dat er landelijk (onderzoek) trajecten lopen (zoals het plan-MER windturbinebepaling Leefomgeving) waaruit adviezen te verwachten zijn m.b.t. criteria die van belang zijn voor de gezondheid en het welbevinden van mens en dier.

8. Wij verzoeken u om de resultaten van de landelijke onderzoeken af te wachten zodat de eventueel nieuwe criteria meegenomen kunnen worden in het plan-MER.

De opmerking dat "als de resultaten van het plan-MER windturbinebepaling Leefomgeving tijdig bekend zijn, deze resultaten zo ver als redelijkerwijs mogelijk worden verwerkt in dit plan-MER" is o.i. dubbel vaag (wat is tijdig? wat is redelijkerwijs?).

9. Wij verzoeken u om:

a. bij een plan-MER nadrukkelijk en transparant aan te geven op basis van welke criteria de milieueffecten zijn onderzocht

b. de beperkingen daarvan aan te geven met het oog op nieuwe ontwikkelingen en onderzoeksresultaten m.b.t. de gezondheid en het leefmilieu.

Bij het onderzoek vanuit 5 alternatieven wordt alleen in het thema "een gezonde en veilige leefomgeving" als criterium voor geluid uitgegaan van 45 dB (Lden) geluidsnorm, de norm die door de WHO en GGD-en in Nederland wordt geadviseerd in het kader van de gezondheid.

10. Wij verzoeken u om ook in de andere alternatieven uit te gaan van 45 dB (Lden) Zo ook van de strengere veiligheids-adviesafstanden.

Het hanteren van een gemiddelde geluidsnorm kan leiden tot op sommige momenten/dagen (veel) hogere geluidsbelasting.

11. Wij verzoeken u om naast de geluidsnorm ook de milieueffecten van een maximale geluidsnorm te onderzoeken. Deze laatste is te controleren/te handhaven, de eerste niet.

Laagfrequent geluid lijkt naast een algemene geluidsnorm extra belastend te zijn voor bewoners.

12. Wij verzoeken u om als onderzoek criterium laagfrequent geluid op te nemen bij het onderzoek naar milieueffecten van diverse typen windmolens. De gezondheid en het welbevinden van burgers zou o.i. nadrukkelijk meegenomen moeten worden in alle alternatieven alsmede de monitoring (hoe, door wie) van alle effecten.

In het alternatief Natuur worden gebieden met concentraties van beschermde soorten niet uitgesloten. In het plan-MER wordt op basis van openbare data onderzocht of beschermde soorten daadwerkelijk in het gebied voorkomen en wat de mogelijke effecten zijn van wind- en zonneparken op de beschermde soorten.

Wij vinden het beschermen van kwetsbare en bedreigde (planten en dieren) soorten belangrijk. Het onderzoeken van openbare data om na te gaan of er daadwerkelijk beschermde soorten aanwezig zijn in een gebied vinden wij vaag (welke openbare data) en mager.

13. Wij verzoeken u om concreter aan te geven hoe in het plan-MER zorgvuldig onderzoek gaat worden waar beschermde planten en dieren voorkomen. En wat de mogelijke milieueffecten zijn op de beschermde en kwetsbare soorten.
Daarbij zou er o.i. niet alleen gebruik gemaakt moeten worden van openbare data maar indien mogelijk ook van veldonderzoek ter plaatse.

In Tabel 6.1 worden de ingreep-effect relaties weergegeven op basis waarvan de relevante beoordelingscriteria in kaart gebracht worden die worden onderzocht in de milieueffectstudies in het plan-MER.
Opvallend vinden wij de formulering van de effecten van geluid, slagschaduw, lichtthinder en veiligheid bij windenergie. Het gaat om "hinder", en "objecten"
De term gezondheid is hierbij verdwenen terwijl het juist hierom gaat. De gezondheid en een prettige en veilige leefomgeving voor bewoners, mens en dier.
14. Wij verzoeken u om in het plan-MER de effecten in termen van de effecten op mens en dier te benoemen i.p.v. "objecten".

In Tabel 6.1 wordt bij zonne-energie het aspect ruimtegebruik vermeld met als effect oppervlakteverlies voor andere gebruiksfuncties.
O.i. is het aspect ruimtegebruik ook van belang bij windenergie. Het plaatsen van windmolens leidt immers ook tot oppervlakteverlies bv voor het bouwen van woningen.
15. Wij verzoeken u het aspect ruimtegebruik toe te voegen als ingreep bij windenergie.

Bij 6.2 het beoordelingskader voor wind- en zonne-energie wordt een onderscheid gemaakt tussen maatgevende en niet- maatgevende criteria:
- Maatgevende criteria zouden inzicht geven in onderscheidende effecten die bijdragen aan de locatiekeuze of keuze voor wind of zon.
- Niet-maatgevende criteria zouden enkel (kwalitatief) worden beschreven, omdat deze criteria voornamelijk inzicht geven in locatie-specifieke aandachtspunten die relevant zijn voor de nadere uitwerking van projecten. De criteria zijn in deze fase minder sterk van invloed op de keuze voor een bepaalde energietechniek of locatie (niet-maatgevend).
16. De definitie van maatgevende en niet-maatgevende criteria is voor ons niet duidelijk. Graag een duidelijke toelichting.

In Tabel 6.2 wordt het beoordelingskader voor wind- en zonne-energie weergegeven waarbij gesteld wordt dat cumulatieve geluidbelasting op geluidgevoelige objecten, slagschaduw en lichtthinder niet maatgevend zouden zijn. Daarmee zouden deze criteria "minder sterk van invloed zijn op de keuze voor een bepaalde energietechniek of locatie". Alsof deze criteria en milieueffecten minder van belang zijn. Wij vinden dat deze criteria wel degelijk bij zouden moeten dragen bij zowel de keuze van de energietechniek en van de locatie.
17. Wij verzoeken u de criteria cumulatieve geluidbelasting op geluidgevoelige objecten, slagschaduw en lichtthinder als maatgevend op te nemen bij het plan-MER.

Hoogachtend,

Correspondentieadres:
[Redacted]

@wur.nl tel 06-[Redacted]

Adres
[Redacted]
e-mail
@chello.nl

Adres
[Redacted]
e-mail
@wur.nl

[Redacted]@hotmail.com

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Bijlage met handtekeningen